

देवघाट गाउँपालिका

तनहुँ जिल्ला, प्रदेश नं. ४

देवघाट गाउँपालिका राजपत्र

गाउँ कार्यपालिकाद्वारा प्रकाशित

खण्ड: १

संख्या: ११

मिति: २०७४/१२/२६

भाग – २

देवघाट गाउँपालिका

स्वरोजगार उद्यम विकास कोष सञ्चालन नियमावली,

२०७४

स्वरोजगार उद्यम विकास कोष (संचालन) नियमावली, २०७४

गाउँपालिका भित्रै आवश्यक रोजगारीको श्रृजना गरि युवा जनशक्तिलाई विदेश पलायन हुने अवस्थाको अन्त्यको लागी तथा गाउँपालिकाको दीगो आर्थिक विकासको लागी व्यावसायिक खेती, कृषिजन्य उद्योग, उत्पादन, उर्जा, पर्यटन तथा सेवामुलक स्वरोजगार कार्यक्रम संचालन गर्न स्वरोजगार उद्यम विकास कोष संचालन गर्न वाञ्छनीय भएकोले स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को १०२ तथा देवघाट गाउँपालिकाको प्रशासकीय कार्यविधि नियमित गर्ने ऐन, २०७४ को दफा ३ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी देवघाट गाउँकार्यपालिकाको मिति: २०७४/१२/२६ को १५ औं बैठकले देहायका नियमहरु बनाएको छ ।

स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशन मिति २०७४।१२।२६

परिच्छेद १ प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:** १) यो नियमावलीको नाम "युवा स्वरोजगार उद्यम विकास कोष" (संचालन) नियमावली, २०७४ रहेको छ ।
२) यो नियमावली तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।
२. **परिभाषा:** विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस नियमावलीमा:-
 - क) "कोष" भन्नाले नियम ३ बमोजिम स्थापना भएको "युवा स्वरोजगार उद्यम कोष" सम्झनु पर्छ ।
 - ख) "समिति" भन्नाले नियम ६ बमोजिमको कोष संचालकसमिति सम्झनु पर्छ ।
 - ग) "बेरोजगार" भन्नाले शिक्षा आर्जन लगायत कुनै पेशा व्यवसायमा नरहेको तथा कुनै आय आर्जन गर्ने काममा संलग्न नभएको व्यक्ति सम्झनु पर्दछ ।
 - घ) "तालिम दिने निकाय" भन्नाले नियम ११ को उपनियम (२) बमोजिमको निकाय सम्झनु पर्दछ ।
 - ङ) "वित्तीय संस्था" भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भएका वित्तीऐसंस्था सम्झनु पर्दछ ।
 - च) "सहकारी संस्था" भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता सहकारी संस्था वा सघं सम्झनु पर्छ र सो शब्दले सहकारी बैंकलाई समेत जनाउँछ ।
 - छ) "अध्यक्ष" भन्नाले गाउँ कार्यपालिकाका अध्यक्ष सम्झनु पर्छ ।
 - ज) "उपाध्यक्ष" भन्नाले गाउँ कार्यपालिकाका उपाध्यक्ष सम्झनु पर्छ ।
 - झ) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत भन्नाले गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतसम्झनु पर्छ ।
 - ञ) लेखा प्रमुख भन्नाले गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयका लेखा प्रमुखलाई सम्झनु पर्छ ।

परिच्छेद २ कोषको स्थापना, उद्देश्य तथा प्रयोग

३. कोषको स्थापना:

- १) “युवा स्वरोजगार उद्यम कोष” नामको एक कोष स्थापनाका गरिएको छ ।
- २) उपनियम (१) बमोजिमको कोषमा देहाय बमोजिमकम प्राप्त नगद रकम तथा वस्तुगत सहायता रहने छन्:
 - क) वित्तीय हस्तान्तरणबाट प्राप्त रकम मध्येबाट गाउँपालिकाले विनियोजन गरेको रकम,
 - ख) अन्तराष्ट्रिय संघ संस्थाबाट प्राप्त रकम,
 - ग) नेपाली संघ, संस्था र व्यक्तिबाट प्राप्त रकम,
 - घ) आन्तरिक श्रोतबाट जम्मा भएको रकम मध्येबाट गाउँपालिकाले विनियोजन गरेको रकम,
 - ङ) सिप विकास तालिमको क्रममा उद्यमीबाट उत्पादित सामान विक्रीबाट प्राप्त रकम,
 - च) अन्य कुनै स्रोतबाट प्राप्त रकम ।
- ३) उपनियम (२) बमोजिमको कोषमा जम्मा हुने रकम वैकमा खाता खोली जम्मा गर्नु पर्नेछ ।
- ४) उपनियम (३) बमोजिमको खाताको संचालन प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र लेखा प्रमुखको संयुक्त दस्तखतबाट हुनेछ ।

४. कोषको उद्देश्य: कोषको उद्देश्य देहाय बमोजिम हुनेछ:-

- १) वेरोजगार युवाहरुलाई व्यवसायिक खेती तथा पशु, पंक्षी पालन, कृषि, वनजन्य खानी तथा उद्योग र बहुमूल्य पत्थर उद्योग तथा पर्यटन, सेवा, उत्पादन मुलक, उर्जा, सेवा, र, निर्माण उद्योग लगायतका विषयमा उद्यमशिलता विकास र सिपमुलक तालिम प्रदान गर्ने,
- २) शहर र बजार क्षेत्रमा रिक्सा, ठेला गाडा सेवा संचालन म्विङ्ग तथा सेवाप्ल र इलेक्ट्रोनिक्स सामानको मर्मत सम्भार जस्ता साना तथा घरेलु व्यवसाय एवम् सेवामूलक स्वरोजगार कार्यक्रमको लागि ऋण उपलब्ध गराउने,
- ३) परम्परागत सीप भएका व्यक्ती वा समूहलाई ऋण लगानी गर्ने,
- ४) स्थानिय कच्चा पदार्थ र शीपमुलक परियोजना र जुन क्षेत्रमा उत्पादन हुने हो सोही क्षेत्रमा खपत हुने परियोजनालाई विशेष प्राथमिकता दिने सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- ५) एक वडा एक उत्पादन सम्बन्धी परियोजनामा लगानी गर्ने कार्य
- ६) बैंक, वित्तीय संस्था तथा सहकारी संस्थामार्फत बेराजगार युवा, समूहलाई स्वरोजगार कार्यक्रममा लगानी गर्ने वातावरण बनाउन स्थानीय स्तरमा सहयोगी संस्थाहरुको संयन्त्र निर्माण गर्ने,
- ७) कोषको काम कारबाहीका सम्बन्धमा सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थासँग सहकार्य गर्ने ।

५. कोषको प्रयोग: कोषको प्रयोग देहाय बमोजिमका कार्यमा हुनेछ ।

- १) कोषको उद्देश्य अनुसार काम गर्ने एक वरिवारमा एक जनालाई, वित्तीय संस्था तथा सहकारी संस्थाबाट सहुलियत ब्याजदरमा धितो लिई काम गर्न, उद्यम हेरी बढीमा दुई लाख रुपैयाँ सम्म ऋण उपलब्ध गराउन,
- २) समूहलाई सामूहिक धितो लिई बढीमा पाँच लाख सम्म ऋण उपलब्ध गराउन,
- ३) ऋणको बीमाको प्रिमियम उपलब्ध गराउन,
- ४) आवश्यक तालिम उपलब्ध गराउन,

- ५) कार्यक्रमहरुको प्रवर्द्धनको लागि आवश्यक अभिमुखीकरण कार्यक्रम संचालन गर्न तथा उद्यम विकास सहजकर्ता वा परिचालक परिचालन गर्न,
- ६) कोषको प्रशासनिक खर्च गर्न,
- ७) अन्य आवश्यक कार्य गर्न,

परिच्छेद ३

समितिको गठन र काम, कर्तव्य तथा अधिकार

६. **समितिको गठन:** कोषको रेखदेख, संरक्षण, संचालन गर्नको लागि देहाय बमोजिमको एक समिति रहनेछः-

क) गाउँ कार्यपालिकाका अध्यक्ष	- अध्यक्ष
ख) गाउँ कार्यपालिकाका उपाध्यक्ष	- उपाध्यक्ष
ग) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	- सदस्य
घ) सम्बन्धित वडाका वडाध्यक्ष	- सदस्य
ङ) कोषवाट ऋण लिई लगानी गर्न सहमत बैंक, सहकारी संस्थाका प्रतिनिधिहरु	- सदस्य
च) लेखा शाखा प्रमुख	- सदस्य
छ) उद्योग शाखा प्रमुख	- सदस्य सचिव

७. **समितिको बैठक:**

- १) समितिको बैठक आवश्यक अनुसार बस्नेछ ।
- २) समितिको बैठक अध्यक्षले तोकेको मिति, समय र स्थानमा बस्नेछ ।
- ३) समितिको बैठकमा छलफल हुने विषय तथा कार्यक्रम सूचना सहित सदस्य सचिवले लिखत वा मौखिक रुपमा सबै सदस्यलाई दिनु पर्नेछ ।
- ४) समितिको बैठकमा समितिका बहुमत सदस्य उपस्थित भएमा समितिको गणपुरक संख्या पुगेको मानिनेछ ।
- ५) समितिको बैठकको अध्यक्षता समितिको अध्यक्षले र नीजको अनुपस्थितिमा उपाध्यक्षले गर्नेछ ।
- ६) समितिको बैठकको निर्णय बैठकमा उपस्थित सदस्यको बहुमतद्वारा गरिनेछ ।
- ७) समितिको बैठकको निर्णय पुस्तिका (माईन्युट बुक।) मा लेखिनेछ
- ८) समितिको बैठकको निर्णय सदस्य सचिवले प्रमाणित गर्नेछ ।
- ९) समितिको बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि समिति आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

८. **समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार:** समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः-

- क) संघीय सरकार, राष्ट्रिय वा अन्तराष्ट्रिय संघ संस्थाबाटवस्तुगतनगद सहायता स्वीकार गर्ने,
- ख) बेरोजगारहरुलाई स्वरोजगारतर्फ उन्मुख गराउन आवश्यक कार्यक्रम चालन गर्ने, गराउने,
- ग) कार्यक्रम प्रवर्द्धनको लागि कार्यक्रम संचालन गर्न कार्यालयको मौजुदा जन शक्तिले नपुग हुने भएमा निश्चित समयको लागी आवश्यक उद्यम विकास सहज कर्ता वा परिचालक करारमा सम्झौताको माध्यमबाट परिचालन गर्ने,
- घ) सम्बन्धित बैंक, वित्तिय संस्था तथा सहकारी संस्थाले स्वरोजगारकार्यक्रम संचालन गर्न नियमानुसार स्वीकृत गरेको ऋण रकम त्यस्तो बैंक, वित्तिय संस्था तथा सहकारी संस्थालाई उपलब्ध गराउने,
- ङ) कोषको उद्देश्य अनुसारको तालिम कार्यक्रम संचालन गर्ने र सो निकायको लागि आवश्यक व्यवस्थापन गर्ने,
- च) कोषको रकम बाट ऋण लिई संचालित स्वरोजगार कार्यक्रमहरुको निरीक्षण, अनुगमन र मुल्याङ्कन गर्ने गराउने,
- छ) बैंक, वित्तिय संस्था तथा सहकारी संस्थाले युवाकार्यक्रममास्वरोजगार लगानी गर्ने वातावरण बनाउन स्थानीयस्तरमा सहयोगी संस्थाहरुको संयन्त्र निर्माण गर्ने,

परिच्छेद ४ ऋण प्रक्रिया

९. ऋण लगानी:

- १) बेरोजगारले स्वरोजगार उद्ग्रम संचालनको लागि ऋण लिन आफ्नो व्यवसायिक योजनाको आधारमा कार्ययोजना बनाई समिति समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ । त्यस्तो निवेदन परेपछि समितिले औचित्य, आवश्यकता तथा प्रभावकारिता हेरी त्यस्तो व्यवसायिक योजना तथा कार्ययोजना स्विकृत वा अस्विकृत गर्न सक्नेछ । त्यस्तो व्यवसायिक योजना तथा कार्ययोजना समितिबाट स्विकृत भएमा सो को विवरण समितिले सम्बन्धित बैंक, वित्तिय संस्था तथा सहकारी संस्थालाई पठाउनेछ । त्यसको आधारमा सम्बन्धित बैंक, वित्तिय संस्था तथा सहकारी संस्थाले ऋण स्वीकृत गर्न सक्नेछ र त्यसको जानकारी समितिमा प्राप्त भएपछि समितिले सम्बन्धित बैंक, वित्तिय संस्था तथा सहकारी संस्थालाई रकम निकासा पठाउनेछ ।
- २) उपनियम (१) बमोजिम ऋण स्वीकृत भएपछि सम्बन्धित व्यक्ति समूहले स्वरोजगार मुलक उद्यम, व्यवसायको लागी लिएको ऋणको साँवा, ब्याज पुर्ण रुपमा भुक्तानी नगरुन्जेल ऋणको सुरक्षणको रुपमा सम्बन्धित वित्तिय बैक संस्था, तथा सहकारी संस्थाले धितो राख्ने छ ।
- ३) उपरोक्तानुसार उप नियम १ र २ बमोजिम बैंक तथा सहकारी संस्थाले ऋण लगानी गर्न सहमत हुन वा नसकेमा गाउँ कार्यपालिकाको उद्योग ईकाई मार्फत ऋण लगानी हुनेछ ।
- ४) कुनै पनि वित्तिय संस्था तथा सहकारी संस्था यस ऋण लगानी प्रक्रियामा इच्छुक नदेखिएमा वा कार्यालय आफैले गर्न उपयुक्त देखिएमा कार्यालय आफैले ऋण लगानी प्रक्रिया अगाडी बढाउनेछ ।
- ५) ऋण प्रवाह गर्दा सेवा शुल्क बापत ०.५% का दरले लाग्नेछ ।
- ६) व्यवसायको स्तर हेरि बढीमा ३ लाख सम्म ऋण प्रवाह हुनेछ ।

१०. ऋणको बीमा:

- १) स्वरोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत लगानी हुने ऋणको एकमुष्ट वीमा गराउनु पर्नेछ ।
- २) उपनियम (१) बमोजिम बीमा गराउँदा न्युनतम प्रिमियम लिने कुनै एक वा सो भन्दा बढी बीमा कम्पनीको छनौट कोषले गर्नेछ ।
- ३) जुन उद्योग व्यवसायमा लगानी गर्ने हो त्यसको वमिा हुने भएमा वीमा गर्नु पर्नेछ । जस्तै वाली, पशु पंक्षी, उद्योग आदी

११. ब्याजको दर र अनुदान:

- १) स्वरोजगार कार्यक्रम अन्तर्गतको ऋण लगानीको ब्याज दर प्रचलित बजार ब्याज दरको अध्ययन गरी समितिले तोकेको ब्याजदर हुनेछ ।
- २) ऋणीले ऋणको किस्ता चुक्ता गरेपछि सो किस्तामा लागेको बढीमा २ प्रतिशत रकम सम्बन्धित ऋणीलाई नै अनुदानको रुपमा समितिले तोकेबमोजिम फिर्ता हुनेछ । तर ऋणीले तोकेको क्षेत्रमा ऋणीको प्रयोग नगरी अन्य क्षेत्रमा प्रयोग गरेमा वा उद्यमनै नगरेमा फिर्ता गरिनेछैन ।

१२. ऋण फिर्ता र कारबाही:

- १) ऋणको साँवा ब्याजको भुक्तानीको किस्ताबन्दी ऋणको प्रकृति हेरि लगानी गर्ने संस्थाले तय गरे बमोजिम बढीमा पाँच बर्षमा असुली हुने गरि निर्धारण हुनेछ ।
- २) जुन उद्देश्य र प्रयोजनको लागि ऋण लिईएको हो सो कार्यमा नगरी ऋण दुरुपयोग गरी साँवा, ब्याज भुक्तानी नगरेमा प्रचलित कानून बमोजिम ऋणीबाट साँवा, ब्याज असुल गरिनेछ ।
- ३) उपनियम (२) बमोजिम ऋण दुरुपयोग गर्ने ऋणीलाई कालो सुचीमा राखी खराब ऋणीलाई हुने कारबाही, गाउँ पालिकावाट सेवा सुविधा रोकने तथा नदिने जस्ता कारबाही गरिनेछ ।

परिच्छेद ५

खर्चको निकासा, लेखाङ्कन र प्रतिवेदन

१३. प्रस्ताव पेश गर्नु पर्ने:

- १) समिति समक्ष कोषको उद्देश्य हासिल हुने प्रकृतिका कार्यक्रम गर्न चाहने बैंक, वित्तिय संस्था तथा सहकारी संस्था तथा तालिम दिने निकायले समितिले निर्धारण गरेबमोजिमको ढाँचामा प्रस्ताव पेश गर्नुपर्नेछ ।
- २) उपनियम (१) बमोजिमको प्राप्त प्रस्ताव जाँचबुझ गर्दा त्यस्ता प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्न उपयुक्त देखिए समितिले त्यस्तो प्रस्ताव स्वीकृत गर्न सक्नेछ ।
- ३) उपनियम (२) बमोजिमको प्रस्ताव स्वीकृत भएपछि समितिले तोकेको ढाँचामा कोष र बैंक, वित्तिय संस्था तथा सहकारी संस्था तथा कोष र तालिम दिने निकाय बीच सम्झौतागरिनेछ ।

१४. कोषको रकम खर्चको लेखा प्रणाली:

कोषको रकम खर्चको लेखा प्रणाली गाउँ कार्यपालिकामा भएको लेखा प्रणाली बमोजिम हुनेछ

१५. खर्चको लेखाङ्कन:

- १) यस नियमावली बमोजिम भएको खर्चको लेखा गाउँ पालिकाले प्रचलित कानून बमोजिम राख्नु पर्नेछ ।
- २) उपनियम (१) बमोजिम लेखा सम्बन्धी कागजात अनुसार आयोजना सम्पन्न भएपछि बाँकी रकम गाउँपालिकाको संचित कोषमा जम्मा गर्नु पर्नेछ ।
- ३) कुनै दातृ पक्षले उपलब्ध गराएको रकम वा सामाग्रीको श्रेस्ता उद्देश्य र प्रयोजन खुल्ले गरी राख्नु पर्नेछ ।

१६. लेखा परिक्षण:

- १) कोषको आन्तरिक लेखापरिक्षण र अन्तिम लेखापरिक्षण गाउँ कार्यपालिकाको कार्याले गराउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद ६ विविध

१७. लक्षित समुह:

कोषको उद्देश्य बमोजिम बेरोजगार व्यक्ति लक्षित समुह हुनेछ ।

१८. बजार व्यवस्था:

उत्पादित वस्तु जुन क्षेत्रमा उत्पादन भएको हो सोही क्षेत्रमा खपत होस र बढी भए अन्यत्र खपत होस् भन्ने अभिप्रायले त्यस्ता उत्पादित सामाग्रीहरुको बजारबकिरणको लागी समन्वय र सहयोग गरिनेछ ।

१९. कार्य प्रक्रिया:

लक्षित वर्ग तथ्यांक संकलन, घर धुरी सर्वेक्षण, उद्यमशिलता र सिप विकास तालिम, प्रविधि हस्तात्रण, काशेली घर निर्माण, ऋण लगानी ,कर्मचारी परिचालन लगायतका प्रक्रीया निदैशिकामा तोकीय वमोजिम हुनेछ ।

२०. कोषको प्रशासकीय खर्च:

- १) एक आर्थिक वर्षमा कोषमा रहेको मौज्दात रकमको अधिकतम एक प्रतिशत सम्म कोषको प्रशासकीय काममा कोष संचालक समितिले स्वीकृत गरेको बजेटको अधिनमा रहेर गर्नु पर्नेछ । प्रशासकीय खर्च भन्नाले कर्मचारी परिचालन, अनुगमन, मुल्यांकन, बैठक भत्ता तथा बैठक संचालन खर्च, स्टेशनरी, छपाई खर्च भन्ने बुझिनेछ ।

२१. कोषको अवधि:

शुरुमा आ.व. २०७४।०७५ देखी आ.व. २०७५।०७६ सम्म र त्यस पछि गाउँ कार्यपालिकाले कार्यक्रमको प्रभावकारिताको आधारमा अवधि थप्न वा तोक्न सक्नेछ ।

२२. सञ्चित कोषमा दाखिला गर्नुपर्ने:

कोष विघटन हुदाँ कोषमा कुनै रकम बाँकी भएमा गाउँपालिकाको संचित कोषमा रकम दाखिला गरिनेछ ।

२३. निर्देशिका, कार्यविधि जारी गर्न सक्ने:

यस नियमावलीको कार्यान्वयनको लागि आवश्यक पर्ने निर्देशिका, कार्यविधि गाउँकार्यपालिकाले जारी गर्न सक्नेछ ।

आज्ञाले
रमेश सुवेदी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत